

»Mladi za napredek Maribora 2014«

31. srečanje

***PRIMERJAVA VPLIVOV VARČEVALNIH UKREPOV
NA ŽIVLJENJSKI STANDARD DIJAKOV IN
ŠTUDENTOV***

EKONOMIJA

Raziskovalna naloga

Avtor: MANGALA SERĀ ILĀ

Mentor: LIDIJA KODRIN

Ġola: II. GIMNAZIJA MARIBOR

Maribor, februar 2014

»Mladi za napredek Maribora 2014«

31. srečanje

***PRIMERJAVA VPLIVOV VARČEVALNIH UKREPOV
NA ŽIVLJENJSKI STANDARD DIJAKOV IN
ŠTUDENTOV***

EKONOMIJA

Raziskovalna naloga

Maribor, februar 2014

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem mentorici za moralno in strokovno podporo pri izdelavi raziskovalne naloge.

Zahvalila bi se univerzam, fakultetam, višjim in visokim šolam, ki so aktivno pozivale študente in študentke k sodelovanju v anketi. Hvala tudi vsem anketirancem, da so si vzeli čas, ki jim ga med študijem že tako marsikdaj primanjkuje.

Še posebej se zahvaljujem ožjim prijateljem in prijateljicam, ki so mi pomagali pri iskanju anketirancev in k nalogi pripomogli s svojimi mnenji.

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA.....	3
KAZALO GRAFIKONOV	6
KAZALO TABEL	6
1. POVZETEK	7
I. TEORETIČNI DEL	8
2. UVOD	8
3. CILJI IN HIPOTEZE	9
4. METODE DELA.....	11
5. UKREPI FISKALNE POLITIKE	12
5.1 Življenjski standard.....	12
5.2 Fiskalna politika	12
5.3 Varčevalni ukrepi vlade RS v letu 2012.....	13
5.3.1 Študentsko delo	13
5.3.2 Štipendije.....	13
5.3.3 Otroški dodatek	14
5.3.4 Šolska malica.....	14
5.3.5 Študentska kosila.....	14
5.3.6 Prevoz.....	15
5.4 Varčevalni ukrepi vlade RS v letu 2013.....	16
5.4.1 Študentsko delo	16
5.4.2 Štipendije.....	16
5.4.3 Otroški dodatek	17
5.4.4 Šolska malica.....	18
5.4.5 Študentska kosila.....	18
5.4.6 Prevoz.....	19
5.4.7 Študij	20
5.4.8 Bivanje	20
II. RAZISKAVA VPLIVOV VARČEVALNIH UKREPOV VLADE RS NA	
ŽIVLJENJSKI STANDARD ŠTUDENTOV.....	22
6. ANALIZA IN INTERPRETACIJA REZULTATOV RAZISKAVE	22
6.1 Analiza vzorca.....	23
6.2 Analiza odgovorov	27

III. PRIMERJAVA VPLIVOV VARČEVALNIH UKREPOV VLADE RS NA ŽIVLJENJSKI STANDARD DIJAKOV IN ŠTUDENTOV	37
7. PRIMERJAVA ODGOVOROV	37
8. PREVERJANJE HIPOTEZ.....	42
9. PREDLOGI	46
10. DRUŽBENA ODGOVORNOST.....	48
11. SKLEP.....	49
12. VIRI IN LITERATURA	51
13. PRILOGA: VPRAŠALNIK	53

KAZALO GRAFIKONOV

Grafikon 1: Struktura anketirancev po spolu	23
Grafikon 2: Struktura anketirancev po starosti.....	24
Grafikon 3: Struktura anketirancev po regijah	25
Grafikon 4: Viri rednih mesečnih prihodkov	26
Grafikon 5: Višina rednih mesečnih prihodkov študentov.....	27
Grafikon 6: Struktura študentov po pazljivosti razporejanja z dohodkom.....	28
Grafikon 7: Strinjanje s trditvijo »Moj osebni povprečni mesečni prihodek se je v letih 2012 in 2013 znižal.«	29
Grafikon 8: Strinjanje s trditvijo »Prihranim več denarja kot v letu 2011.«	29
Grafikon 9: Strinjanje s trditvijo »Privoščim si lahko manj kot v letu 2011.«.....	30
Grafikon 10: Strinjanje s trditvijo »Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine.«.....	31
Grafikon 11: Strinjanje s trditvijo »V primerjavi z letom 2011 redkeje obiskujem gostinske lokale.«.....	32
Grafikon 12: Strinjanje s trditvijo »S svojim življenjem sem po sprejetju varčevalnih ukrepov vla manj zadovolj-en/-na.«.....	33
Grafikon 13: Strinjanje s trditvijo »Življenjski standard se mi je po sprejetju ukrepov poslabšal.«	34
Grafikon 14: Pazljivost razporejanja s prihodkom (primerjava).....	38
Grafikon 15: Pazljivost razporejanja prejemnikov štipendij z dohodkom	42

KAZALO TABEL

Tabela 1: Povprečne ocene strinjanja s trditvami.....	35
Tabela 2: Pogostost dobrin oziroma storitev, ki so se jim študenje morali odpovedati po sprejetju varčevalnih ukrepov	36
Tabela 3: Povprečne ocene strinjanja s trditvami (primerjava).....	39
Tabela 4: Pogostost odpovedanih dobrin oziroma storitev (primerjava)	41

1. POVZETEK

Republika Slovenija je v letih 2012 in 2013 sprejela mnogo varčevalnih ukrepov, ki so vplivali tudi na življenjski standard dijakov in študentov. Kot dijakinja, ki z naslednjim letom prehaja v vlogo študentke, me je zanimalo, kako so ti ukrepi vplivali na življenjski standard obeh generacijskih skupin. Na podlagi lanske raziskovalne naloge o vplivu teh ukrepov na življenjski standard dijakov v Sloveniji je bil namen letošnje naloge z enakim pristopom raziskati vpliv na življenjski standard študentov. V empiričnem delu sem z metodo spraševanja, pri kateri sem uporabila visoko strukturirani vprašalnik, raziskavo pa izvedla po spletu, poskušala ugotoviti, kako se je spremenil življenjski standard študentov v Sloveniji. Primerjala sem spremembe življenjskega standarda dijakov in študentov v zadnjih letih na istih področjih. Na podlagi dobljenih rezultatov sem podala predloge, kako izboljšati življenjski standard obeh generacijskih skupin.

I. TEORETIČNI DEL

2. UVOD

Republika Slovenija je v boju proti gospodarski in finančni krizi sprejela varčevalne ukrepe, ki so vplivali na življenjski standard prebivalcev. Spremembe življenjskega standarda dijakov v Sloveniji sem raziskala in predstavila v lanski raziskovalni nalogi. Zamisel za letošnjo raziskovalno nalogo mi je podala ekonomistka, ki je v lanskem letu sodelovala in ocenjevala nalogo v okviru natečaja Mladi za napredek Maribora. Ker bom v letu 2014 postala študentka ene izmed slovenskih fakultet, sem njeno zamisel začela uresničevati in sklenila raziskati, ali so varčevalni ukrepi vplivali tudi na študente v Sloveniji.

Na podlagi lanske naloge sem tako raziskala, kje in kako se ti vplivi kažejo, ter kakšne spremembe je prineslo sprejetje varčevalnih ukrepov v letih 2012 in 2013 za študente.

Seznanila sem se s spremembami zakonodaje na področju varčevanja v letih 2012 in 2013. Lanske ugotovitve sem strnila in jih predstavila v enem poglavju ter jih dopolnila s sodobnejšimi spremembami. Upoštevala sem ukrepe, ki zadevajo obe izbrani generacijski skupini.

V empiričnem delu sem s kvantitativno raziskavo, v kateri sem uporabila spletni anketni vprašalnik, raziskala, kako so varčevalni ukrepi v teh letih vplivali na življenjski standard študentov v Sloveniji. Uporabila sem enak anketni vprašalnik kakor lani in ga prilagodila študentom. Rezultate obeh raziskav sem med seboj primerjala. V končnem delu naloge sem naredila primerjavo vplivov varčevalnih ukrepov na življenjski standard dijakov in študentov ter podala predloge, kako zmanjšati negativne vplive omenjenih ukrepov.

3. CILJI IN HIPOTEZE

Z raziskovalno nalogo sem želela ugotoviti, kako so varčevalni ukrepi, ki jih je vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju RS) sprejela v letih 2012 in 2013, vplivali na življenjski standard študentov. S kvantitativno raziskavo, v kateri sem uporabila spletni anketni vprašalnik, sem preverila, kje in kako se ti vplivi kažejo. Zajela sem vzorec študentov iz celotne Slovenije, pri čemer je razmerje anketirancev po regijah ustrezalo razmerju prebivalstva po regijah v Sloveniji. Primerjala sem vplive varčevalnih ukrepov na življenjski standard dijakov in študentov, rezultate pa dopolnila s predlogi, kako znižati negativne vplive varčevalnih ukrepov.

Pred raziskovanjem sem na podlagi pogovorov z znanci študenti o njihovih spremembah življenjskega standarda v zadnjih dveh letih postavila naslednje hipoteze:

Hipoteza 1: Vsaj polovica študentov, ki je v letih 2012 in 2013 prejela štipendijo, po sprejetju ukrepov vlade RS razporeja z dohodkom bolj pazljivo.

Hipoteza 2: Strinjanje s trditvijo »Po sprejetju varčevalni ukrepov vlade RS se mi je povprečni mesečni prihodek (štipendija, žepnina, ipd.) znižal« ocenjujejo študenti s povprečno oceno 3 ali več.

Hipoteza 3: Strinjanje s trditvijo »Privoščim si lahko manj kot v letu 2011« ocenjujejo študenti s povprečno oceno 4 ali več.

Hipoteza 4: Strinjanje s trditvijo »Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS v letu 2012 pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine« ocenjujejo študenti s povprečno oceno 3 ali več.

Hipoteza 5: Strinjanje s trditvijo *»Življenjski standard se mi je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS v letu 2012 poslabšal«* ocenjujejo študenti s povprečno oceno 3 ali več.

Pri hipotezah 2, 3, 4 in 5 sem za merjenje stopnje strinjanja s posamezno trditvijo uporabila pet-stopenjsko lestvico, pri kateri ocena 1 pomeni *»se sploh ne strinjam«* in ocena 5 *»popolnoma se strinjam«*.

Hipoteza 6: Študenti se največkrat odpovejo zabavi in najmanjkrat sladkarijam.

Hipoteza 7: Največ študentov zasluži z delom preko študentskega servisa, najmanj jih prejema žepnino.

Hipoteza 8: Večina študentov ima povprečni mesečni prihodek do 300 EUR.

Hipoteza 9: Strinjanje s trditvijo *»Življenjski standard se mi je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS v letu 2012 poslabšal«* ocenjujejo študenti z višjo povprečno oceno kakor dijaki.

Hipoteza 10: Strinjanje s trditvijo *»Po sprejetju varčevalni ukrepov vlade RS se mi je povprečni mesečni prihodek (štipendija, žepnina, ipd.) znižal«* ocenjujejo študenti z višjo povprečno oceno kakor dijaki.

Hipoteza 11: Strinjanje s trditvijo *»Privoščim si lahko manj kot v letu 2011«* ocenjujejo študenti z višjo povprečno oceno kakor dijaki.

4. METODE DELA

V teoretičnem delu sem dopolnila ugotovitve lanske raziskovalne naloge o varčevalnih ukrepih vlade Republike Slovenije v letu 2012 z ukrepi, sprejetimi v letu 2013 za dijake ter temu dodala še varčevalne ukrepe, ki jih je vlada sprejela v zadnjih dveh letih za študente. Kot zanesljiv vir mi je služila lastna lanska raziskovalna naloga, prav tako pa sem poiskala še dodatne strokovne vire, ki so mi pomagali doseči želene cilje.

V drugem delu naloge sem s kvantitativno raziskavo, v kateri sem uporabila visoko strukturirani spletni anketni vprašalnik, poskušala ugotoviti, kako so varčevalni ukrepi vplivali na življenjski standard študentov v letih 2012 in 2013. Kot populacijski vzorec so mi služili študenti iz celotne Slovenije, pri čemer je struktura anketirancev podobna razmerju strukture celotnega prebivalstva po regijah. V raziskavi so lahko sodelovali le tisti, ki so imeli status študenta že vsaj tretje leto. Tako sem zagotovila, da so bili anketiranci v času sprejetja raziskanih ukrepov že študenti in ne več dijaki.

Rezultate, dobljene za obe generacijski skupini, sem primerjala ter nalogo zaključila s predlogi za zmanjšanje negativnega vpliva varčevalnih ukrepov na življenjski standard obeh skupin.

5. UKREPI FISKALNE POLITIKE

V tem poglavju sem raziskala pojma življenjski standard in fiskalna politika ter zapisala ukrepe, ki jih je vlada RS sprejela v letih 2012 in 2013 za dijake in študente.

5.1 Življenjski standard

Pojma življenjski pogoji in življenjska raven so v letnem poročilu 1954 prvi opredelili strokovnjaki Združenih narodov. V poročilu so ločili med doseženimi življenjskimi pogoji, kar so imenovali življenjski standard ali življenjska raven, ter želenimi življenjskimi pogoji (Antončič in Boh, 1991).

Sodobna literatura navaja, da je življenjski standard ljudi odvisen od količine porabljenih dobrin in storitev na prebivalca. Na življenjski standard v državi vpliva struktura porabe BDP. Če npr. ena država namenja velik delež BDP za investicije in državno porabo, majhen delež pa ostane za porabo gospodinjstev, bo omogočila prebivalcem nižji življenjski standard kot država, ki ni večji del BDP namenila za izdatke gospodinjstev. Življenjski standard prve države posledično utegne biti dolgoročno višji, ko se investicije aktivirajo in dajejo na trg nove izdelke (Hrovatin, 2004, str. 42).

5.2 Fiskalna politika

Fiskalna politika zajema vse vrste javnofinančnih prihodkov in odhodkov. Med drugim je opredeljena kot sistem ukrepov, s katerimi država vpliva na javnofinančne prihodke in odhodke. S povečevanjem ali zmanjševanjem tako enih kot drugih spreminja obseg javnofinančnih sredstev, ki so na voljo za financiranje porabe. Ker se javnofinančni računi zbirajo v proračunih posameznih ravni, posledično fiskalna politika neposredno vpliva na proračunske prihodke in odhodke držav, regij in lokalnih skupnosti (Hrovatin, 2004, str. 51). Fiskalna politika ima tri funkcije: alokacijsko, prerazdelitveno (redistributivno) in stabilizacijsko ter razvojno funkcijo (Hrovatin, 2004, str. 59).

5.3 Varčevalni ukrepi vlade RS v letu 2012

V letu 2012 so bili v boju z gospodarsko in finančno krizo sprejeti številni varčevalni ukrepi, s katerimi je vlada RS na različne načine vplivala na življenjski standard dijakov in študentov.

5.3.1 Študentsko delo

Vir prihodka mnogih dijakov in študentov predstavlja delo preko študentskega servisa. Posredniki študentskega dela obračunavajo koncesijsko dajatev, ki vpliva na neto izplačilo dijaku ali študentu. Višji delež koncesijske dajatve zniža neto izplačilo. V letu 2012 se je **koncesijska dajatev**, ki jo obračunavajo posredniki študentskega dela, zvišala za 11%. Zaradi tega se je neto izplačilo dijaku ali študentu, ki je zaslužil s študentskim delom, znižalo¹.

ZUJF za leto 2012 uvaja novo delitev koncesijske dajatve:

- 63 % v proračunski sklad ministrstva,
- 17,4 % za delovanje Študentske organizacije Slovenije,
- 19,6 % študentskim servisom².

5.3.2 Štipendije

Državne štipendije za mladoletne dijake so se z letom 2012 ukinile. Do štipendije so sedaj upravičeni le polnoletni dijaki. Njihovi povprečni mesečni dohodki na

¹ Študentje: http://www.vlada.si/teme_in_projekti/varcevanje/studentje/ (dostopno 12.1.2014)

² Dajatve:

https://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=6522/Novosti,_ki_jih_ZUJF_prina%9Aa_za_%9Atude nte (dostopno 27.1.2014).

družinskega člana v preteklem letu ne smejo presegati 53 % neto povprečne plače na družinskega člana v istem obdobju³.

Junija 2012 se je ukinil **dodatek k Zoisovi štipendiji** glede na dohodek v družini štipendista. K Zoisovi štipendiji iz 25. člena Zakona o štipendiranju se več ne dodeli dodatek glede na dohodek v družini štipendista. Povprečni mesečni dohodki na družinskega člana se tako ne upoštevajo pri višini Zoisove štipendije (Ur.l. RS, št. 55/2012).

5.3.3 Otroški dodatek

Otroške dodatke je možno uveljavljati po novem zakonu, pri čemer lahko starši oz. skrbniki na Centru za socialno delo določijo tudi, da se ta dodatek izplačuje neposredno dijaku (ibidem).

5.3.4 Šolska malica

V letu 2012 je začel veljati Zakon za uravnoteženje javnih financ, ki določa, da je od 1. septembra 2012 dalje do **splošne subvencije** upravičen tisti dijak, ki mu je z odločbo priznana pravica do dodatne subvencije v višini 1/3 cene malice. To pomeni, da bodo imeli brezplačno malico tisti dijaki, ki jim bo Center za socialno delo izdal odločbo o priznani pravici do 1/3 dodatne subvencije. Ostali bodo plačali malico v celoti⁴.

5.3.5 Študentska kosila

Z Zakonom za uravnoteženje javnih financ, ki je bil sprejet v letu 2012, je znova **onemogočeno unovčenje subvencij od 15. julija do vključno 15. avgusta,**

³ Štipendije: <http://www.studentska-org.si/dokumenti/SOSPredlogZstip.pdf> (dostopno 12.1.2014)

⁴ Malice:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_pedsolsko_vzgojo_in_osnovno_solstv_o/prehrana/ (dostopno 13.1.2014)

subvencionirani obroki v preostalem delu leta pa se lahko koristijo le med 8.00 in 20.00 uro zvečer⁵.

Prišlo je do sprememb števila subvencij, ki jih študent prejme na mesec. **Število subvencij** je omejeno na število delovnih dni. Za študijsko leto 2012/2013 je število subvencij: oktober 22, november 21, december 19, januar 22, februar 19, marec 21, april 21, maj 21, junij 19, julij 10, avgust 11 in september 21⁶.

5.3.6 Prevoz

S šolskim in študijskim letom 2012/2013 se uveljavlja **nov način subvencioniranja prevoza** dijakom in študentom. Subvencija prevoza ni več ena od pravic iz javnih sredstev in torej o njej centri za socialno delo ne odločajo več. Subvencija se lahko uveljavi pri prevoznikih. Do nje so po novem upravičeni vsi dijaki in študenti ne glede na njihov gmotni položaj. Cena subvencionirane mesečne vozovnice je odvisna od oddaljenosti stalnega prebivališča do kraja študija (od 20 do 50 EUR), možno pa je zaprositi za subvencionirano vozovnico za 10 mesečnih voženj (enotna cena 15 EUR ne glede na oddaljenost stalnega prebivališča do kraja študija)⁷.

Študentom, ki so **dodatek za prevoz v kraj študija** prejeli preko državne ali Zoisove štipendije, se ta dodatek z vzpostavitvijo enotne univerzalne pravice do subvencije ukinja⁸.

⁵ Kosila: <http://regionalobala.si/novica/poletje-brez-studentskih-bonov> (dostopno 28.1.2014).

⁶ Kosila: http://www.stara.soup.si/prehrana/subv_stud_prehrana/vse_o_ssp (dostopno 28.1.2014).

⁷ Prevoz:

http://www.mddsz.gov.si/si/uveljavljanje_pravic/nova_socialna_zakonodaja/subvencija_prevoza_za_dijake_in_studente/ (dostopno 20.1.2014).

⁸ Prevoz: <http://soup.si/sl/novice/2012/09/20/subvencionirani-prevozi-za-dijake-in-%C5%A1tudente> (dostopno 26.1.2014).

5.4 Varčevalni ukrepi vlade RS v letu 2013

Republika Slovenija je v letu 2013 sprejela še več varčevalnih ukrepov, ki zadevajo dijake in študente v Sloveniji.

5.4.1 Študentsko delo

Spremembe in dopolnitve zakona o dohodnini vplivajo na **študentsko olajšavo**. Ta je od 1. januarja 2013 za četrtno nižja kakor po veljavni ureditvi. Študentska olajšava pripada prebivalcu, ki se izobražuje in ima status študenta ali dijaka, pri dohodkih za opravljeno delo na podlagi napotnice pooblaščne organizacije ali zavoda za zaposlovanje, ki opravlja posredovanje dela dijakom ali študentom. Študentska olajšava v letu 2013 tako znaša 2477,03 EUR⁹.

ZUJF z letom 2013 uvaja novo delitev obračunane 23 % **koncesijske dajatve**:

- 67 % v proračunski sklad ministrstva,
- 16,5 % za delovanje Študentske organizacije Slovenije,
- 16,5 % študentskim servisom¹⁰.

5.4.2 Štipendije

S spremembami pri upoštevanju dohodka družine, vlada vpliva na uvrstitev družine v dohodkovni razred pri državni štipendiji in s tem študentom ter dijakom, ki prejemajo državno štipendijo, **viša višino štipendije**.

⁹ Olajšava: <http://www.delo.si/gospodarstvo/finance/davki-v-2013-slabse-za-bogate-in-studente.html> (dostopno 28.1.2014).

¹⁰ Dajatev:

https://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=6522/Novosti,_ki_jih_ZUJF_prina%9Aa_za_%9Atude nte (dostopno 27.1.2014).

S 1.1.2014 se začne uporabljati nov **Zakon o štipendiranju**, ki določa dodeljevanje državne štipendije, Zoisove štipendije, štipendije za deficitarne poklice, štipendije za Slovence v zamejstvu, štipendije Ad futura in sofinancirane kadrovske štipendije¹¹.

Štipendija za deficitarnost je namenjena dijakom oziroma študentom, ki se izobražujejo na deficitarnih programih. Štipendija je razpisana s strani javnega sklada RS za razvoj kadrov in štipendije in znaša 100 EUR mesečno (ibidem).

Za **sofinancirane kadrovske štipendije** je ključna novost, da bo moral štipendist vsako leto šolanja opravljati enomesečno prakso. Povprečna kadrovska štipendija za dijaka je 224 EUR, za študenta pa 338 EUR (ibidem).

Zakon določa, da je mogoče od 1.1.2014 hkrati z državno štipendijo prejemati tudi drugo štipendijo (npr. občinska, s strani države nesofofinancirana kadrovska štipendija). Prav tako je z začetkom študijskega leta 2014/2015 mogoče kombinirati državne štipendije s kadrovsko, štipendijo za deficitarne poklice ali s štipendijo Ad futura (ibidem).

Zakon tudi omogoča ponovno prejemanje **državnih štipendij mladoletnih dijakov**. Osnovna višina štipendije znaša med 35 in 95 EUR/mesec. K državni štipendiji je možno dobiti dodatek za bivanje (80 EUR/mesec), dodatek za uspeh (od 17 do 40 EUR/mesec) in dodatek za štipendiste s posebnimi potrebami (50 EUR/mesec) (ibidem).

Pri **Zoisovih štipendijah** je ključna novost, da je prvi pogoj za pridobitev štipendije izjemni dosežek in ne več ocena. Spremenile so se tudi višine štipendij. Za dijake znaša 120 EUR/mesec (prej 60 EUR/mesec) za izobraževanje doma in 240 EUR/mesec v tujini. Za študente znaša 140 EUR/mesec (prej 90 EUR/mesec) za izobraževanje doma in 280 EUR/mesec v tujini (ibidem).

5.4.3 Otroški dodatek

V oktobru 2013 je vlada RS sprejela spremembe in dopolnitve Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev. Pri ugotavljanju dohodka pri pravici do otroškega dodatka, državne štipendije in znižanega plačila vrtca se bo upoštevalo bistveno več sprememb.

¹¹ Štipendije: <http://ssum.um.si/2014/01/v-veljavi-nov-zakon-o-stipendiranju/> (dostopno 28.1.2014).

Ne bodo se več upoštevali periodični dohodki, ki jih je oseba v preteklem letu prejela, a jih ne prejema več. V dohodek družine **se ne bo več všteval celoten otroški dodatek**. Štel se bo otroški dodatek brez dodatka za enostarševsko družino in dodatno znižan še za 20 % otroškega dodatka, ki pripada prvemu otroku v prvem dohodkovnem razredu¹².

5.4.4 Šolska malica

S 1. februarjem 2013 je stopil v veljavo novi Zakon o šolski prehrani, ki dijakom prinaša naslednje subvencije:

- **Brezplačna malica:** do polne subvencije so upravičeni dijaki v družinah, v kateri je povprečni mesečni dohodek na osebo pod 42 %.
- **Delna subvencija v višini 70% cene malice:** za dijake družin, v katerih povprečni mesečni dohodek na osebo znaša med 42 % in 53 %.
- **Delna subvencija v višini 40% cene malice:** za dijake družin, v katerih povprečni mesečni dohodek na osebo znaša nad 53 % do 64 %¹³.

5.4.5 Študentska kosila

Od 1. 10.2013 je vsem študentom, ki ne izkazujejo upravičenosti do subvencij za naslednje obdobje, onemogočeno koriščenje subvencije, dokler ne izkažejo upravičenosti do tega. Prav tako ni možno **koriščenje subvencij** tistih, ki jim morebiti ostanejo neizkoriščene¹⁴.

Subvencija za študentska kosila je z letom 2013 ostala enaka (2,63 EUR), vendar pa so imeli ponudniki z novim razpisom možnost spremembe cene študentskih obrokov, kar so nekateri tudi izkoristili. Ob povečanem številu novih ponudnikov je novost tudi **višja**

¹² Dohodek:

http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=7568/Spremembe_socialne_zakonodaje_od_1.1.2014_ter_1.9.2014 (dostopno 28.1.2014).

¹³ Malice:

http://www.sers.si/index.php?option=com_content&view=article&id=420%3Asubvencionirana-olska-malica-spremembe-s-1-2-2013&catid=22&Itemid=8 (dostopno 14.1.2014).

¹⁴ Kosila: <http://www.studentska-prehrana.si/Pages/News.aspx> (dostopno 28.1.2014).

cena. Tako se je v letih 2012 in 2013 povprečna cena študentskega obroka povišala za približno 0,40 EUR¹⁵.

5.4.6 Prevoz

V začetku maja 2013 je začel veljati nov **Zakon o prevozih v cestnem prometu** (Ur.l. RS, št. 39/2013), ki uvaja novosti, ki se nanašajo na subvencioniranje prevoza dijakov in študentov. Študenti s pomočjo vloge, ki jo potrdi študentska pisarna, pri izvajalcu medkrajevnega **avtobusnega in/ali železniškega prevoza** potnikov kupijo subvencionirano mesečno vozovnico¹⁶.

V avgustu 2013 sta bila sprejeta Pravilnik o izvajanju subvencioniranega prevoza (Ur.l. RS, št. 69/2013) in Pravilnik o določanju cen subvencioniranega prevoza (Ur.l. RS št. 69/2013). Pravico do subvencioniranega prevoza lahko uveljavljajo dijaki in študenti, ki bivajo najmanj 2 km od izobraževalne ustanove.

Cena subvencionirane mesečne vozovnice, ki jo plača upravičenec, je odvisna od skupne razdalje prevoza upravičenca z medkrajevnim prometom v eno smer potovanja in vrste subvencionirane mesečne vozovnice. Za 1. razred (razdalja od 2 km do vključno 60 km) plača upravičenec 25 EUR, za 2. razred (razdalja nad 60 km do vključno 90 km) plača 35 EUR, za 3. razred (razdalja več kot 90 km) pa 55 EUR. Za primerjavo je v šolskem letu 2012/2013 cena subvencionirane mesečne vozovnice za 1. razred znašala 20 EUR¹⁷.

Novost je tudi možnost nakupa polletne in letne subvencionirane vozovnice.

- Za **DIJAKE** je možen nakup **polletne vozovnico** za obdobje od 1.9. do 31.1. (5 mesecev) in od 1.2. do 30.6. (5 mesecev), **letne vozovnice** pa za obdobje od 1.9. do 30.6. (10 mesecev).

¹⁵ Kosila: <http://www.mojabocina.si/ljubljana/novice/solstvo/visoko-solstvo/drazji-obroki-za-studente.html> (dostopno 27.1.2014).

¹⁶ Prevoz: <http://www.ung.si/sl/studij/studentski-vodnik/prevozi/> (dostopno 2.2.2014).

¹⁷ Prevoz:

http://www.mzip.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/article/771/7478/93306e988af76b67aeedaa09ea342892/ (dostopno 24.1.2014).

- Za **ŠTUDENTE** je možen nakup **polletne vozovnice** za obdobje od 1.10. do 31.1. (4 mesece) in od 1.2. do 30.6. (5 mesecev), **letne vozovnice** pa za obdobje od 1.10. do 30.6. (9 mesecev)¹⁸.

5.4.7 Študij

Decembra 2013 je vlada sprejela predlog Zakona o visokem šolstvu. Poglavitne pozitivne spremembe, ki jih zakon prinaša, so:

- **Brezplačen študij:** študentom se zagotavljajo javna finančna sredstva za študij na prvi ali drugi stopnji kadarkoli v življenju, če študent še nima prej dosežene iste stopnje izobrazbe oziroma če se mu študij še ni financiral iz javnih sredstev.
- **Ohranjanje statusa študenta po diplomi na I. stopnji:** ko študent med letom diplomira na prvi stopnji, se mu status ohrani do konca študijskega leta.
- **Ohranitev brezplačnega vzporednega izobraževanja:** študent se lahko izobražuje po več študijskih programih hkrati. Vzporedni študij je zanj brezplačen.
- **Uvajanje brezplačnega delnega študija:** kot delni študent študiraš na prvi stopnji 5 let. Pravico do delnega študija koristi študent, ki zaradi zaposlitve ali drugih okoliščin ni zmožen opravljati študija v polnem obsegu obremenitve¹⁹.

5.4.8 Bivanje

V Razpisu za subvencionirano bivanje v študentskih domovih in pri zasebniki je z študijskim letom 2013/2014 določeno, da **ne bo več subvencij za bivanje pri zasebnikih** na območju Univerze v Mariboru zaradi večjega števila postelj v študentskih domovih. V drugih območjih subvencije ostajajo, so se pa nekoliko zmanjšale oziroma na območju

¹⁸ Prevoz: http://subvencije.ijpp.si/portal/1&cat=3&type=2&news_id=54 (dostopno 14.1.2014).

¹⁹ Študij: <http://www.studentska-org.si/novice/studenti-pozor-kaj-prinasa-predlog-zakona-o-visokem-solstvu> (dostopno 14.1.2014).

Univerze na Primorskem povečale, zaradi premajhnega števila mest v študentskih domovih²⁰.

²⁰ Subvencije: <http://www.studentska-org.si/novice/subvencije-za-bivanje-pri-zasebnikih-ostajajo> (dostopno 14.1.2014).

II. RAZISKAVA VPLIVOV VARČEVALNIH UKREPOV VLADE RS NA ŽIVLJENJSKI STANDARD ŠTUDENTOV

V empiričnem delu raziskovalne naloge sem želela raziskati vpliv varčevalnih ukrepov vlade RS na življenjski standard študentov v Sloveniji.

Naredila sem kvantitativno raziskavo, v kateri sem uporabila spletni anketni vprašalnik. Po sestavi je vprašalnik identičen tistemu, uporabljenem v lanski raziskovalni nalogi, vendar prilagojen študentom. Sestavljen je iz dveh delov. En del obsega demografska vprašanja za opis vzorca raziskave, drugi del pa se nanaša na zastavljene raziskovalne hipoteze.

Študente sem anketirala s pomočjo spletne ankete, objavljene na spletni strani: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>. Za anketo so anketiranci izvedeli na spletnih straneh višjih šol in fakultet, na spletnih portalih za študente ter na družbenih omrežjih.

Anketirala sem 300 študentov iz celotne Slovenije. Sodelovali so lahko le tisti, ki imajo status študenta že vsaj tretje leto. Tako sem zagotovila, da so anketiranci v času sprejetja varčevalnih ukrepov že bili študentje. Razmerje anketirancev po regijah šolanja ustreza razmerju prebivalstva po regijah v Sloveniji²¹.

6. ANALIZA IN INTERPRETACIJA REZULTATOV RAZISKAVE

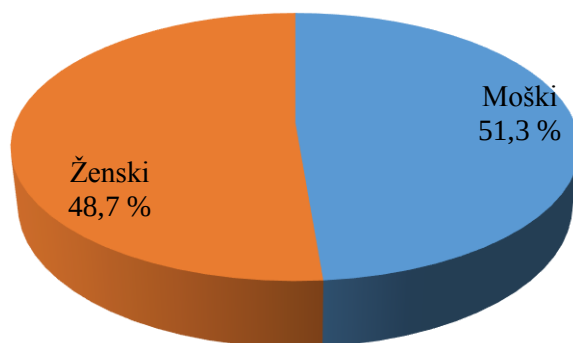
Po končanem zbiranju odgovorov sem naredila analizo vprašalnika in rezultate podala z grafi. Analiza je razdeljena na dva dela: analizo vzorca in analizo odgovorov na vprašanja.

²¹ Statistični letopis: http://www.stat.si/letopis/2013/30_13/30-06-13.html (dostopno 20.1.2014).

6.1 Analiza vzorca

Del anketnega vprašalnika so sestavljala demografska vprašanja, ki so služila opisu vzorca raziskave.

Prvo vprašanje je preverjalo spol anketirancev. Med 300 študenti je bilo 51,3 % moških in 48,7 % žensk. Po najnovejših statističnih podatkih iz leta 2013 sestavlja prebivalstvo v Sloveniji 49,6 % moških in 50,4 % žensk²². Struktura vzorca je torej z manjšimi odstopanji podobna strukturi prebivalstva po spolu v Sloveniji.

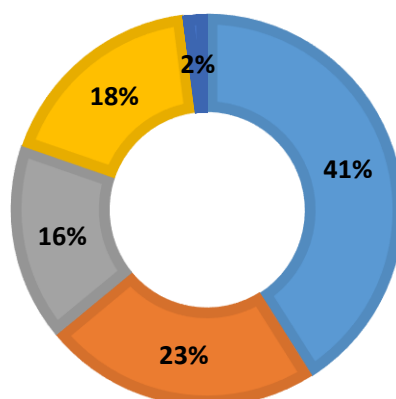
Grafikon 1: Struktura anketirancev po spolu

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Drugo vprašanje je preverjalo starost anketiranih. V raziskavi so lahko sodelovali le študentje, ki študirajo že vsaj tretje leto. Tako sem zagotovila, da so bili anketirani v času sprejetja omenjenih varčevalnih ukrepov že študentje in ne več dijaki. Struktura anketirancev po starosti je prikazana v *grafikonu 2*.

²² Spol: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6028 (dostopno 31.1.2014).

■ 20 let ■ 21 let ■ 22 let ■ 23 let ■ 24 let

Grafikon 2: Struktura anketirancev po starosti.

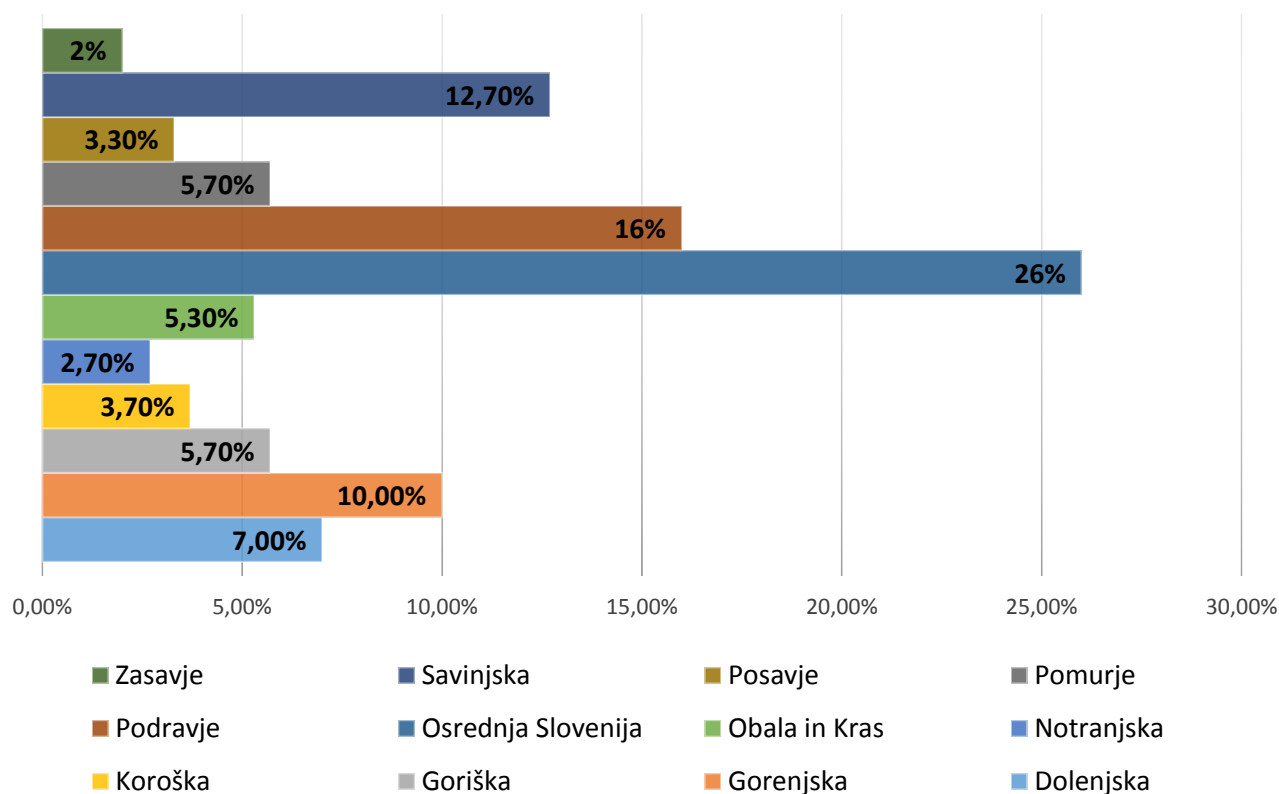
Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

41 % anketiranih predstavljajo 20-letni študenti. Ti so tako s študijem začeli z 18 leti, torej v letu 2011. Upoštevati sem morala tudi tiste študente, ki so katerega od letnikov ponavljali, vendar vseeno imeli status študenta v letih 2012 in 2013. Ti sestavljajo 2 % anketiranih, kar predstavlja 6 24-letnih študentov.

Ker sem želela zagotoviti zgoraj omenjene pogoje, sem anketirance povprašala tudi po letu začetka študija (tretje vprašanje). Tako so študentje, ki s študijem niso začeli v letih 2008, 2009, 2010 ali 2011, prenehali z reševanjem ankete in mi zagotovili željen vzorec anketirancev.

S četrtem vprašanjem sem preverjala, v kateri regiji Slovenije se anketiranci šolajo. Po statističnih podatkih o razmerju prebivalstva po regijah v Sloveniji sem si postavila vzorec, koliko anketirancev potrebujem iz posamezne regije. Vsako odvečno anketo sem odstranila iz raziskave, ob pomanjkanju zanimanja za sodelovanje v določeni regiji pa povečala spodbujanje študentov iz tiste regije k sodelovanju. Pri tem so mi aktivno

pomagale univerze, fakultete, višje in strokovne šole, ki so preko družabnega omrežja Facebook pozivale študente k sodelovanju. Tako so mi pomagale zagotoviti strukturo anketirancev, ki ustreza strukturi prebivalstva po regijah v Sloveniji. Prikazana je v grafikonu 3.

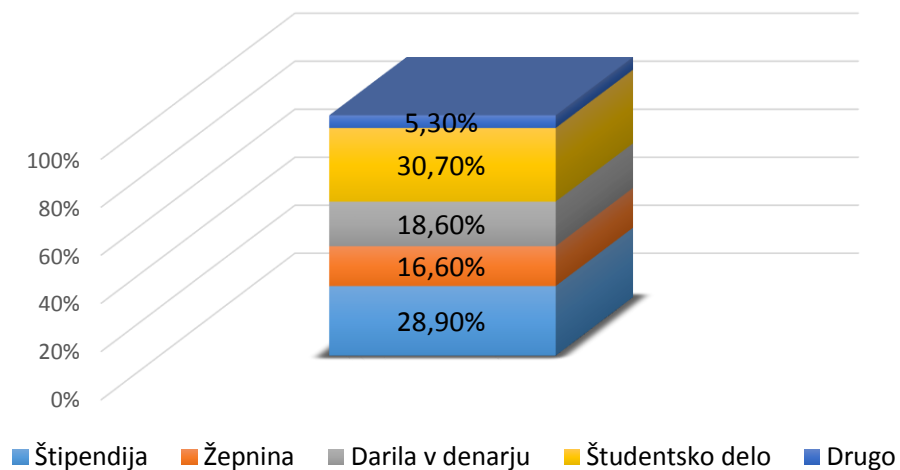

Grafikon 3: Struktura anketirancev po regijah

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Največ anketirancev se izobražuje v Osrednji Sloveniji, saj je v Ljubljani in njeni okolici tudi največ fakultet, višjih in visokih šol. Sledijo jim anketiranci iz Podravja.

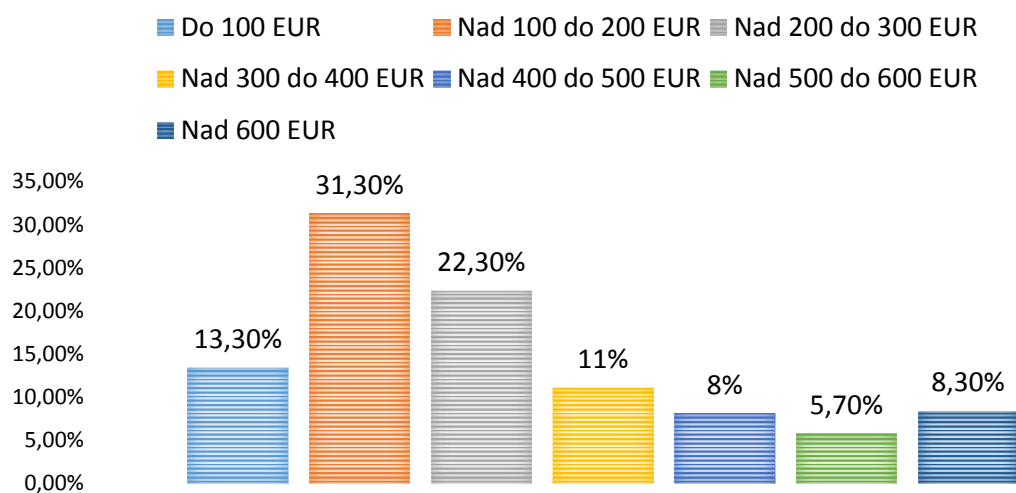
S petim vprašanjem sem preverjala vire mesečnih dohodkov študentov, pri čemer so odgovarjali s tistimi viri, ki jim prihodke prinašajo redno mesečno. Odgovore prikazuje *grafikon 4*.

Grafikon 4: Viri rednih mesečnih prihodkov

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Največ anketirancev (30,70 %) prejema redne mesečne prihodke kot zaslužek za delo preko študentskega servisa. Kar 28,90 % anketirancev prejema štipendijo, 5,3 % študentov pa pod »Drugo« navaja samostojno podjetje ter zaposlitev izven študentskega servisa. Glavna vira prihodkov študentov sta torej študentsko delo in štipendije. Višine mesečnih prihodkov študentov so prikazane v naslednjem grafikonu (*grafikon 5*).

Grafikon 5: Višina rednih mesečnih prihodkov študentov

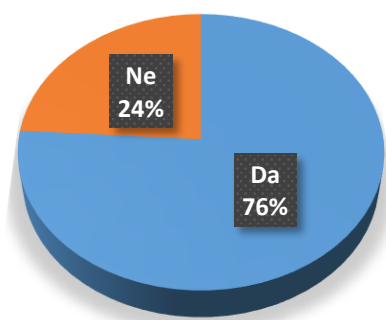
Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Največ anketirancev prejema redni mesečni prihodek v višini od 100 do 200 EUR. Najmanj študentov (5,7 %) prejema med 500 in 600 EUR mesečno. Če lestvico razdelim, ima 66,9 % študentov mesečni prihodek do 300 EUR in 33,1 % anketirancev nad 300 EUR mesečno.

6.2 Analiza odgovorov

Drugi del anketnega vprašalnika so sestavljala vprašanja, vezana na postavljene raziskovalne hipoteze. V tem poglavju so predstavljeni odgovori.

Naslednje vprašanje je preverjalo, ali študentje po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS s svojim dohodkom razporejajo bolj previdno. Odgovore prikazuje *grafikon 6*.

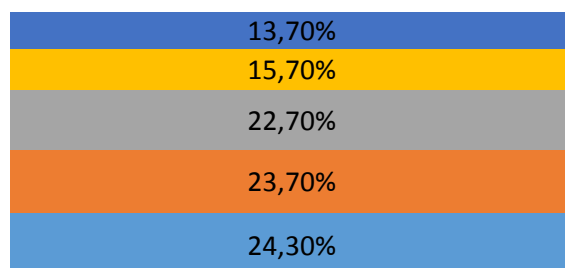
Grafikon 6: Struktura študentov po pazljivosti razporejanja z dohodkom

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Kar 76 % študentov po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS s svojim mesečnim prihodkom razporeja bolj pazljivo.

Eden izmed postavljenih ciljev je bil ugotoviti, kje in kako se vplivi sprejetih varčevalnih ukrepov kažejo. Postavila sem trditve, s katerimi sem želela raziskati, ali je sprejetje teh ukrepov vplivalo na višino povprečnega mesečnega prihodka, kupno moč študentov, finančno pomoč s strani staršev, obiskovanje gostinskih lokalov, zadovoljstvo z življenjem in njihov življenjski standard. Za vsako trditev sem uporabila pet-stopenjsko lestvico. Ocena 1 je pomenila, da se študenti s trditvijo sploh ne strinjajo, ocena 5 pa da se s trditvijo popolnoma strinjajo. Rezultate prikazujejo naslednji grafikoni.

- 5 - Popolnoma se strinjam
- 4 - Strinjam se
- 3 - Niti se ne strinjam niti se strinjam
- 2 - Se ne strinjam
- 1 - Sploh se ne strinjam

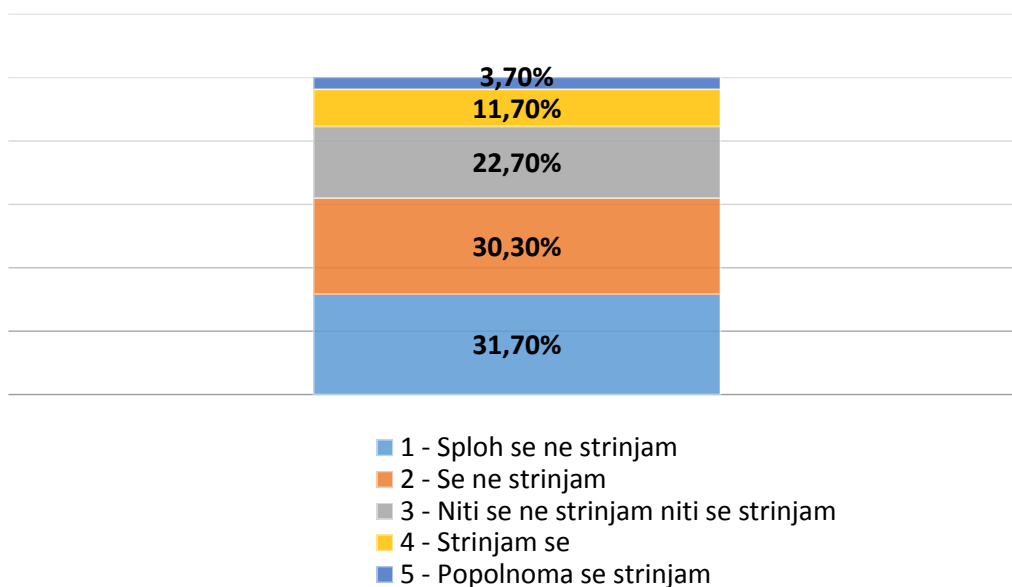

Grafikon 7: Strinjanje s trditvijo »Moj osebni povprečni mesečni prihodek se je v letih 2012 in 2013 znižal.«

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Zanimiva ugotovitev pri tem vprašanju je, da se število anketirancev po lestvici navzgor veča. Tako je največ študentov odgovorilo, da se s trditvijo popolnoma strinja (24,3 %).

Grafikon 8 prikazuje strinjanje s trditvijo »Prihranim več denarja kot v letu 2011.«

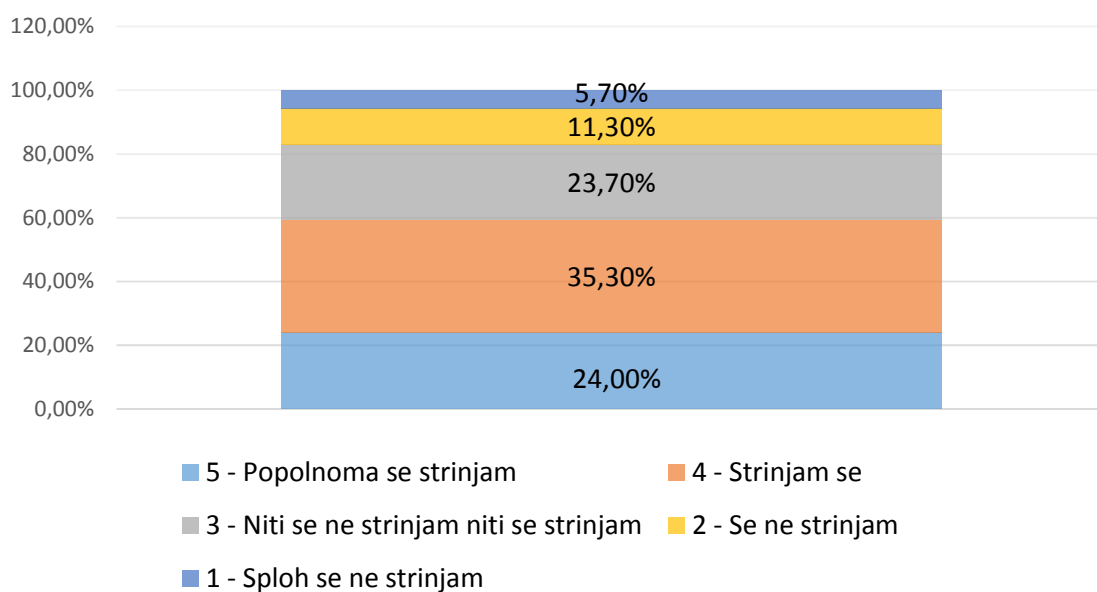

Grafikon 8: Strinjanje s trditvijo »Prihranim več denarja kot v letu 2011.«

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Pri tem vprašanju lahko vidimo, da se število anketirancev večja po lestvici navzdol. Pričakovalo se je, da anketiranci po sprejetju ukrepov večji delež prihodkov namenijo izdatkom, ki so višji, in tako prihranijo manj denarja. Rezultati so pričakovanja potrdili. Kar 31,7 % študentov se s trditvijo sploh ne strinja. 15,4 % anketirancev se s trditvijo ne strinja, 22,7 % jih je neodločenih, 62,0 % pa se jih s trditvijo strinja.

Z naslednjim vprašanjem se preverila spremembe kupne moči študentov. Rezultate prikazuje *grafikon 9*.

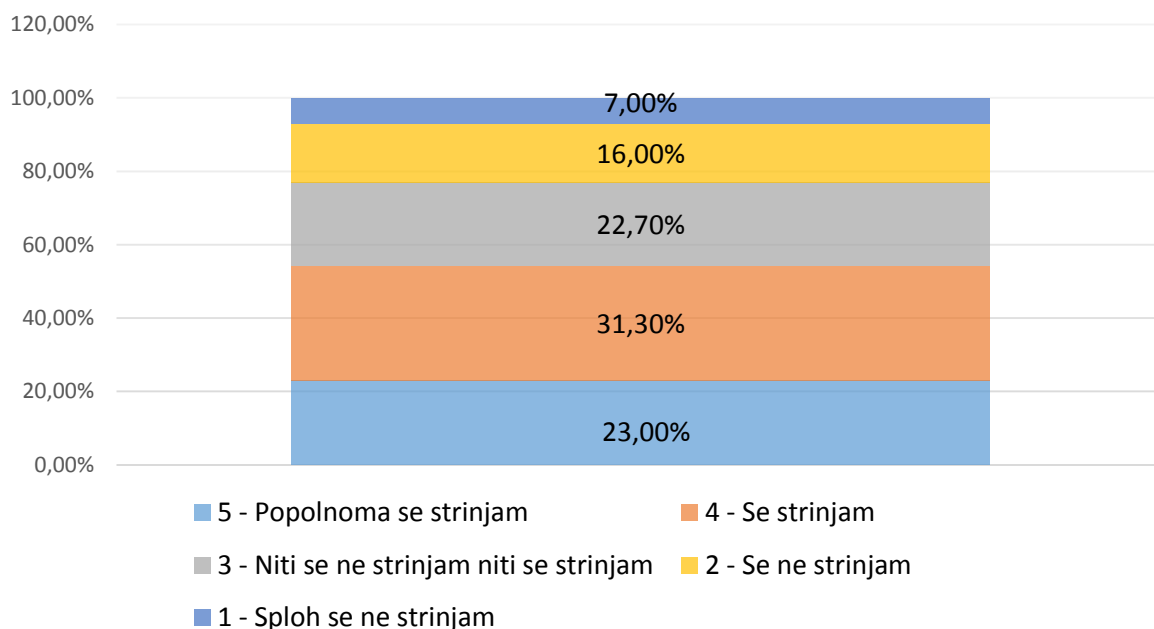

Grafikon 9: Strinjanje s trditvijo »Privoščim si lahko manj kot v letu 2011.«

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

59,3 % anketirancev se s trditvijo strinja, 17 % se jih ne strinja. Kupna moč študentov se je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade znižala. Privoščijo si lahko manj kot v letu 2011, saj se je tudi povprečni mesečni prihodek študentov znižal.

Naslednja trditev je bila »Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine.« (grafikon 10).

Grafikon 10: Strinjanje s trditvijo »Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine«.

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

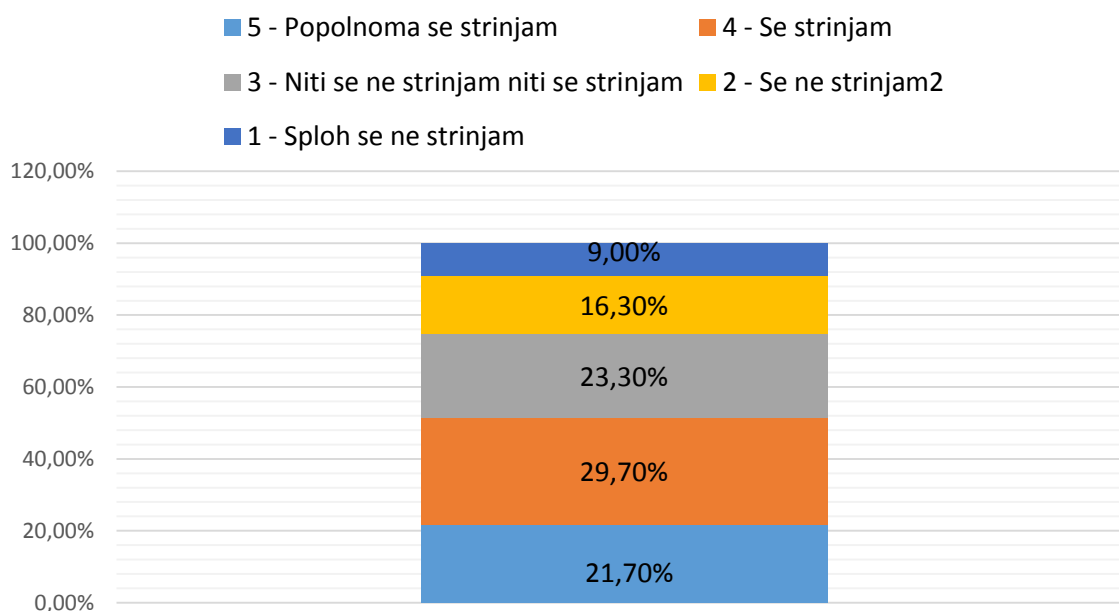
54,3 % anketirancev se s trditvijo strinja, 23 % pa se jih ne strinja. Starši zaradi znižanega mesečnega prihodka niso zmožni v enaki količini finančno podpirati otroke študente, zato pričakujejo, da bodo sami pokrili več svojih izdatkov iz svojega mesečnega prihodka. Kljub temu se starši še vedno trudijo po najboljših močeh finančno podpirati otroke. Naj izkoristim to vprašanje in navedem **nekaj primerov študentov** iz Ljubljane, ki so javnosti predstavili svoje mnenje o študiju. Med drugim so poudarili finančno pomoč staršev. Podatki so iz leta 2013, povzeti po spletni strani: <http://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/student-tilen-ce-zmanjka-denarja-mi-pomagajo-starsi> (Povzeto dne 2.2.2014 ob 11.35).

Študent David (prvi letnik medjezikovnega posredovanja): prihaja iz bližine Oplotnice, do sprejema v dom se je vozil od doma na predavanja in občasno prespal pri prijateljih. Ni iskal dela preko študentskega servisa, saj ni čutil potrebe po tem. Finančno mu namreč pomagajo starši.

Študentka Ajla (južnoslovanske študije in primerjalna književnost): živi pri starših v Trnovem. Za dodatni zaslužek bo poskusila najti delo ob vikendih, saj ima med tednom preveč študijskih obveznosti. Pri financah ji pomagajo starši.

Študent Tilen (sanitarno inženirstvo): stanuje v študentskem domu. Med počitnicami je delal. Kljub temu da ima štipendijo, je potarnal, da ima včasih finančne težave. Takrat vskočijo starši. Med študijem nima časa za delo.

Zanimalo me je, ali so sprejeti ukrepi vplivali na pogostost obiskovanja gostinskih lokalov. Ker gostinski lokali spadajo med »dražje« oblike prehranjevanja (ceneje je recimo samoprehranjevanje doma), sem predvidevala, da po sprejetju varčevalnih ukrepov študentje redkeje obiskujejo gostinske lokale. Rezultati so prikazani v *grafikonu 11*.

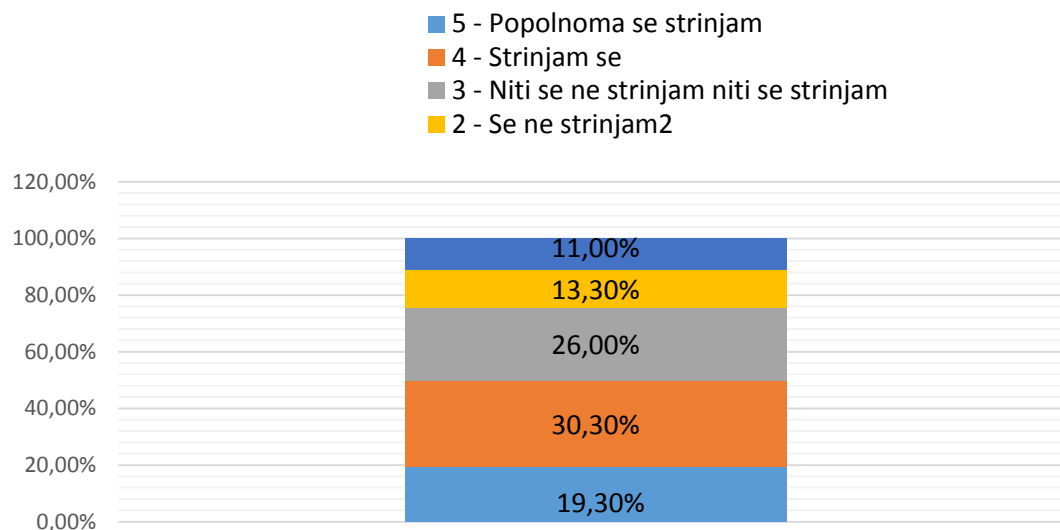

Grafikon 11: Strinjanje s trditvijo »V primerjavi z letom 2011 redkeje obiskujem gostinske lokale«.

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

51,4 % študentov se s trditvijo strinja, 25,3 % pa se jih s trditvijo ne strinja. Postavljena predvidevanja so na podlagi teh rezultatov potrjena.

Zanimalo me je, ali so ukrepi vplivali tudi na zadovoljstvo študentov s svojim življenjem (grafikon 12).

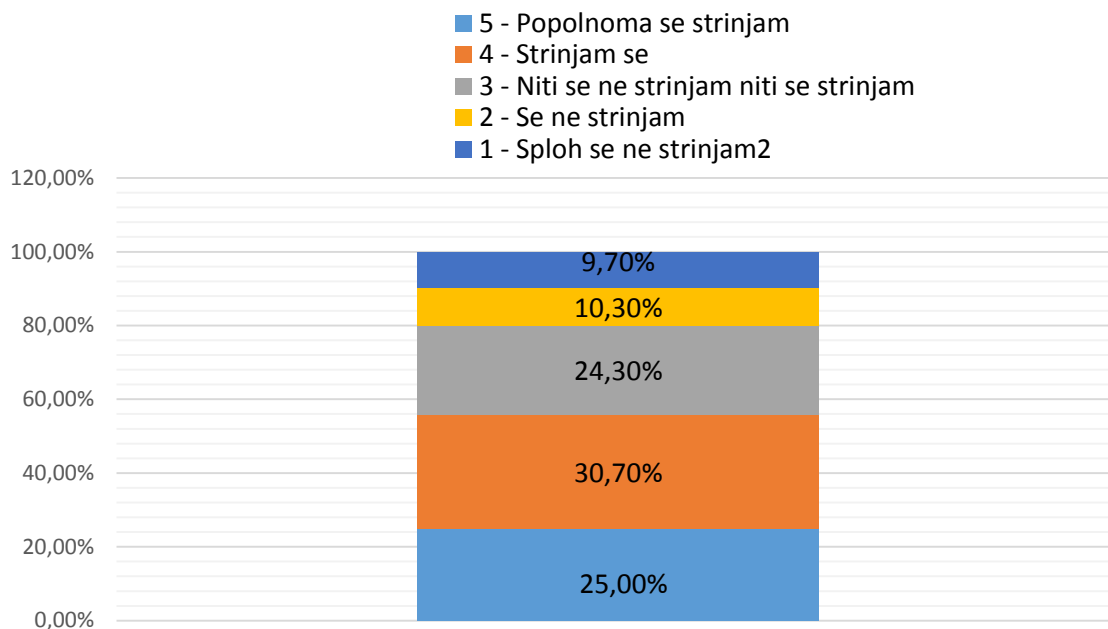

Grafikon 12: Strinjanje s trditvijo »S svojim življenjem sem po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade manj zadovoljen/na.

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

49,6 % študentov je s svojim življenjem po sprejetju ukrepov manj zadovoljnih, 24,3 % anketirancev pa se z dano trditvijo ne strinja.

Eden izmed postavljenih ciljev je bil ugotoviti, ali je sprejetje varčevalnih ukrepov vlade RS vplivalo na življenjski standard študentov. Rezultati so prikazani v *grafikonu 13*.

Grafikon 13: Strinjanje s trditvijo »Življenjski standard se mi je po sprejetju ukrepov poslabšal«.

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Pričakovala sem, da je sprejetje varčevalnih ukrepov vlade RS znižalo življenjski standard študentov. Njihov povprečni mesečni prihodek se je znižal, znižala se je njihova kupna moč in posledično tudi življenjski standard. Kar 55,7 % anketirancev se namreč z dano trditvijo strinja in 20,0 % anketirancev se s trditvijo ne strinja. Pričakovanja lahko potrdim.

Za vsako postavljeno trditev sem izračunala povprečno oceno strinjanja in vrednosti zbrala v *tabeli 1*. Višja povprečna vrednost predstavlja večje strinjanje s trditvijo.

TRDITEV	POVPREČNA OCENA STRINJANJA
Moj osebni povprečni mesečni prihodek se je po sprejetju varčevalnih ukrepov znižal.	3,29
Prihranim več denarja kot v letu 2011.	2,29
Privoščim si lahko manj kot v letu 2011.	3,66
Po sprejetju varčevalnih ukrepov pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine.	3,47
V primerjavi z letom 2011 redkeje obiskujem gostinske lokale.	3,39
S svojim življenjem sem po sprejetju varčevalnih ukrepov manj zadovoljen/na.	3,34
Življenjski standard se mi je po sprejetju ukrepov poslabšal.	3,51

Tabela 1: Povprečne ocene strinjanja s trditvami

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Naslednje vprašanje je preverjalo, ali so se študenti po sprejetju varčevalnih ukrepov morali odpovedati katerim dobrinam ali storitvam. Uporabila sem enake odgovore kakor v lanskem anketnem vprašanju za lažjo primerjavo. Anketiranci so lahko izbrali več odgovorov. Rezultati so prikazani v *tabeli 2*. Zaradi lažje preglednosti sem jih razvrstila po padajočem vrstnem redu. V prvi vrstici tabele je tako naveden najpogosteje izbran odgovor, v zadnji pa najredkeje izbran odgovor anketirancev.

Dobrina/storitev	Rezultati v %
Potovanje	15,4
Zabave	12,4
Osebni avtomobil	10,8
Olačila	10,4
Kino	8,5
Ničemur se nisem rabil/la odpovedati.	8,0
Športne aktivnosti	7,4
Osebni računalnik	6,5
Revije	6,2
Kajenje	4,9
Sladkarije	4,2
Prevoz v šolo	3,8
Študentsko kosilo	1,3
Drugo	0,3

Tabela 2: Pogostost dobrin oziroma storitev, ki so se jim študentje morali odpovedati po sprejetju varčevalnih ukrepov

Vir: <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Iz *tabele 2* je razvidno, da se je največ anketirancev moralo odpovedati potovanju, sledita mu odgovora zabave in osebni avtomobil. Gre za dobrine, ki med drugim določajo življenjski standard študentov ter njihovo zadovoljstvo z življenjem. Zaskrbljujoča ugotovitev pri tem vprašanju je, da študente pod »Drugo« navajajo, da se zaradi negativnih sprememb, ki jih je prineslo sprejetje varčevalnih ukrepov vlade RS niso mogli udeležiti predavanj. Sklepamo lahko, da so bila predavanja plačljiva, da študentje niso imeli dovolj financ za prevoz na študij ali da niso imeli dovolj financ za nakup šolski pripomočkov. Seveda so to samo sklepanja.

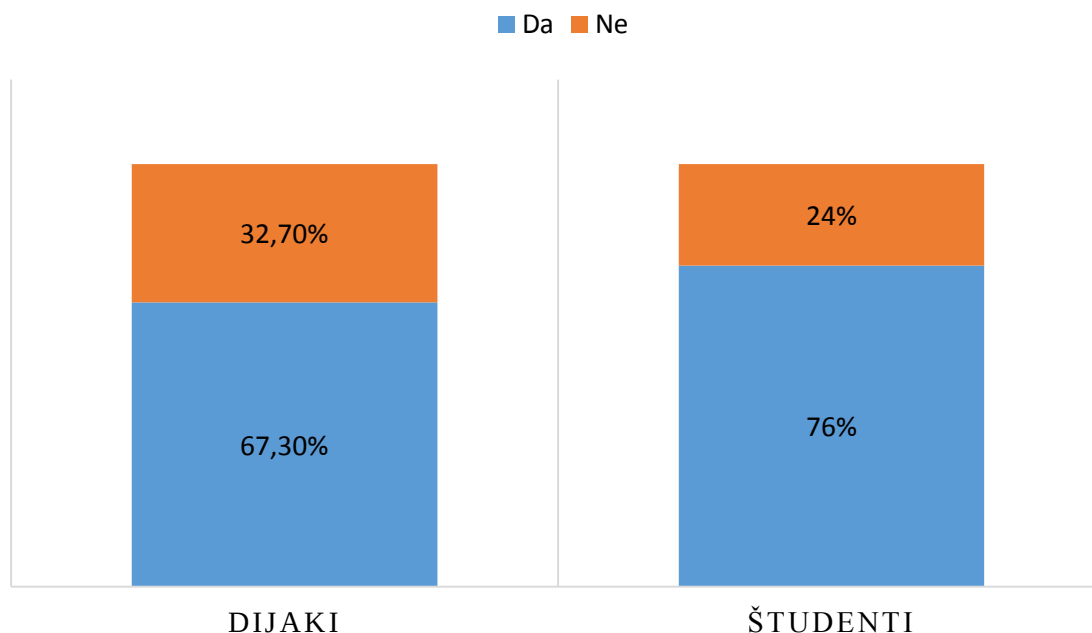
III. PRIMERJAVA VPLIVOV VARČEVALNIH UKREPOV VLADE RS NA ŽIVLJENJSKI STANDARD DIJAKOV IN ŠTUDENTOV

V tretjem delu raziskovalne naloge sem primerjala vplive varčevalnih ukrepov na življenjski standard dijakov in študentov. Zaradi istega anketnega vprašalnika mi je bilo to omogočeno. Na podlagi tega sem primerjala odgovore dijakov in študentov na vsako vprašanje in naredila primerjavo vplivov.

7. PRIMERJAVA ODGOVOROV

V lanskem letu sem naredila raziskavo vpliva varčevalnih ukrepov vlade RS na življenjski standard dijakov. Uporabila sem anketni vprašalnik, na katerega je odgovorilo 300 dijakov iz celotne Slovenije. Letos sem uporabila enak anketni vprašalnik, vendar prilagojen študentom. Vzorec je sestavljalo 300 študentov iz celotne Slovenije. Analizirala sem odgovore na vprašanja obeh skupin in naredila primerjavo pri vsakem vprašanju (razen pri demografskih vprašanjih).

Prvo vprašanje je raziskovalo, ali so študentje in dijaki (v prihodnje anketiranci) po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS v letih 2012 in 2013 začeli s svojim prihodkom razporejati bolj previdno.

Grafikon 14: Pazljivost razporejanja s prihodkom (primerjava)

Vir (dijaki): <http://www.mojaanketa.si/anketa/264771603/>

Vir (študenti): <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Delež študentov, ki so po sprejetju ukrepov začeli s prihodkom razporejati bolj previdno, je za 8,7 % višji od deleža dijakov. Ukrepi so imeli večji vpliv na razporejanje s prihodkom pri študentih kakor dijakih.

Sledijo rezultati strinjanja s trditvami, pri čemer so anketiranci ocenjevali na pet-stopenjski lestvici. Izračunala sem povprečne ocene strinjanja obeh skupin s posameznimi

trditvami in rezultate zbrala v *tabeli 3*. Povprečne ocene strinjanja dijakov sem vzela iz lanske naloge²³. Višja povprečna ocena pomeni večje strinjanje s trditvijo.

TRDITEV	DIJAKI	ŠTUDENTI
Moj osebni povprečni mesečni prihodek se je po sprejetju varčevalnih ukrepov znižal.	3,63	3,29
Prihranim več denarja kot v letu 2011.	2,47	2,29
Privoščim si lahko manj kot v letu 2011.	3,57	3,66
Po sprejetju varčevalnih ukrepov pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine.	3,33	3,47
V primerjavi z letom 2011 redkeje obiskujem gostinske lokale.	2,97	3,39
S svojim življenjem sem po sprejetju varčevalnih ukrepov manj zadovoljen/na.	3,30	3,34
Življenjski standard se mi je po sprejetju ukrepov poslabšal.	3,22	3,51

Tabela 3: Povprečne ocene strinjanja s trditvami (primerjava)

Vir (dijaki): <http://www.mojaanketa.si/anketa/264771603/>

Vir (študenti): <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

²³ Ocene: http://www.zpm-mb.si/attachments/sl/1199/SS_Ekonomija_Drzava_varcuje_vpliv_varcevalnih.pdf (dostopno 1.2.2014).

Vplivi varčevalnih ukrepov na mesečni prihodek, kupno moč, finančno podporo staršev, pogostost obiskovanja gostinskih lokalov, zadovoljstvo z življenjem in življenjski standard so razvidni v *tabeli 3*. Ugotovitve so sledeče:

- Ukrepi so bistveno bolj znižali osebni povprečni mesečni prihodek dijakov kakor študentov.
- Ukrepi so bistveno bolj znižali prihranke študentov kakor dijakov.
- Kupna moč obeh skupin se je sorazmerno znižala.
- Študentje se s trditvijo »Po sprejetju varčevalnih ukrepov pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine.« strinjajo bolj kakor dijaki.
- Ukrepi so vplivali na pogostost obiskovanja gostinskih lokalov. Vpliv je bistveno večji pri skupini študentov. Povprečna ocena strinjanja študentov je nad 3,0, ocena dijakov pa pod 3,0.
- Zadovoljstvo z življenjem se je sorazmerno znižalo pri obeh skupinah.
- Ukrepi so bistveno bolj poslabšali življenjski standard študentov kot dijakov.

Naslednje vprašanje je preverjalo, katerim dobrinam ali storitvam so se anketiranci morali odreči po sprejetju varčevalnih ukrepov. Ker gre za dve različni generacijski skupini, predvidevam, da so se odpovedovali različnim storitvam in dobrinam. Rezultati so prikazani v *tabeli 4*.

Dobrina/storitev	Rezultati v % za dijake	Rezultati v % za študente
Potovanje	15,3	15,4
Zabave	8,2	12,4
Osebni avtomobil	6,9	10,8
Oblačila	10,6	10,4
Kino	7,2	8,5

Ničemur se nisem rabil/la odpovedati.	8,3	8,0
Športne aktivnosti	4,4	7,4
Osebni računalnik	5,9	6,5
Revije	6,7	6,2
Kajenje	6,3	4,9
Sladkarije	6,3	4,2
Prevoz v šolo	3,8	3,8
Šolska malica/Študentsko kosilo	9,5	1,3
Drugo	0,7	0,3

Tabela 4: Pogostost odpovedanih dobrin oziroma storitev (primerjava)

Vir (dijaki): <http://www.mojaanketa.si/anketa/264771603/>

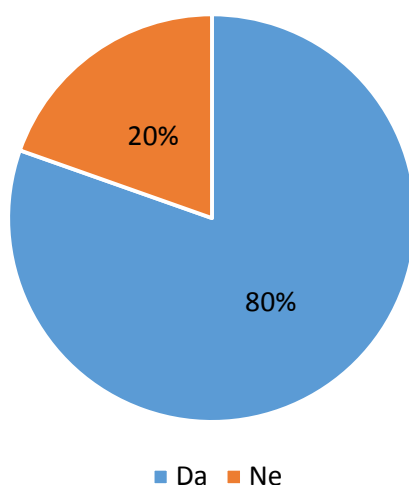
Vir (študenti): <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Kljub predvidevanjem, da gre za različni generacijski skupini, ki imata različne vrednote, ugotovim, da so se anketiranci morali odpovedati sorazmerno enakim dobrin in storitvam. Pri obeh skupinah je najpogostejši odgovor »Potovanje«. Podobne rezultate dobimo pri odgovoru »Prevoz v šolo«, »Revije« in »Osebni računalnik«. Kljub podobnostim najdemo tudi razlike. Večji delež študentov kakor dijakov se je moral odpovedati zabavam, športnim aktivnostim in osebnemu avtomobilu. Presenetljivo je, da se je kar 8,2 % dijakov več kot študentov moralo odpovedati šolski malici/študentskemu kosilu. Dijaki pod »Drugo« navajajo alkohol, knjige in druženje s prijatelji, medtem ko študentje tukaj navajajo odsotnost pri predavanjih.

8. PREVERJANJE HIPOTEZ

Pred raziskovanjem sem si postavila hipoteze, ki sem jih skozi celotno raziskovanje skušala potrditi oziroma ovreči.

Hipoteza 1: *Vsaj polovica študentov, ki je v letih 2012 in 2013 prejela štipendijo, po sprejetju ukrepov vlade RS razporeja z dohodkom bolj pazljivo, se je potrdila.* 28,9 % študentov je prejemnikov štipendije, od tega jih 80,4 % po sprejetju ukrepov s prihodkom razporeja bolj pazljivo (grafikon 15). Presenetljivo je, da študentje, ki so prejeli štipendijo, sedaj s prihodkom razporejajo bolj previdno, kljub temu, da ukrepi za štipendije niso bili negativni. Vlada je namreč dvignila osnove nekaterih štipendij, uvedla nove štipendije ter omogočila kombiniranje štipendij.

Grafikon 15: Pazljivost razporejanja prejemnikov štipendij z dohodkom

Vir (študenti): <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>

Hipoteza 2: *Strinjanje s trditvijo »Po sprejetju varčevalni ukrepov vlade RS se mi je povprečni mesečni prihodek (štipendija, žepnina, ipd.) znižal« ocenjujejo študentje s povprečno oceno 3 ali več, se je potrdila.* Študentje strinjanje s to trditvijo ocenjujejo s

povprečno oceno 3,29 %, kar pomeni, da je vlada z ukrepi znižala povprečne mesečne prihodke študentov (grafikon 7/tabela 1).

Hipoteza 3: *Strinjanje s trditvijo »Privoščim si lahko manj kot v letu 2011« ocenjujejo študentje s povprečno oceno 4 ali več, se je ovrгла.* Povprečna ocena študentov, namreč znaša 3,66, kar pa ne ovrže dejstva, da se je kupna moč študentov po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade znižala (grafikon 9/tabela 1).

Hipoteza 4: *Strinjanje s trditvijo »Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS v letu 2012 pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine« ocenjujejo študentje s povprečno oceno 3 ali več, se je potrdila.* Povprečna ocena znaša 3,44. Ugotovimo, da starši zaradi ukrepov, ki so vplivali tudi na njihov povprečni mesečni prihodek, pričakujejo, da študentje več svojih izdatkov pokrijejo sami. Vlada je ukinila subvencije za bivanje študentov pri zasebnikih, ter tako povišala bivalne izdatke tistih, ki ne bivajo v domovih ali doma. Študentje lahko tako prihranijo manj denarja in si privoščijo manj dobrin oziroma storitev (grafikon 10/tabela 1).

Hipoteza 5: *Strinjanje s trditvijo »Življenjski standard se mi je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS v letu 2012 poslabšal« ocenjujejo študentje s povprečno oceno 3 ali več, se je potrdila.* Študentje trditev ocenjujejo s povprečno oceno 3,51. Ugotovimo, da so ukrepi negativno vplivali na življenjski standard študentov in ga tako poslabšali. Ugotovitev je skladna s prejšnjimi. Po analizi hipoteze 3 ugotovimo, da se je kupna moč študentov znižala. Privoščijo si lahko manj kot v letu 2011. Zaradi nižjih mesečnih prihodkov (hipoteza 2) in višjih izdatkov se je življenjski standard študentov poslabšal (grafikon 13/tabela 1).

Pri hipotezah 2, 3, 4 in 5 sem za merjenje stopnje strinjanja s posamezno trditvijo uporabila pet-stopenjsko lestvico, pri kateri ocena 1 pomeni »se sploh ne strinjam« in ocena 5 »popolnoma se strinjam« .

Hipoteza 6: *Študentje se največkrat odpovejo zabavi in najmanjkrat sladkarijam, se je ovrgla.* Največ anketirancev se je po sprejetju ukrepov moralo odpovedati potovanju (15,4 %), najmanj pa študentskemu kosilu (1,3 %) (tabela 2).

Hipoteza 7: *Največ študentov zasluži z delom preko študentskega servisa, najmanj jih prejema žepnino, se je potrdila.* 30,7 % študentov kot glavni vir rednega mesečnega prihodka navaja študentsko delo, najmanj študentov (16,6 %) pa žepnino. 5,3 % anketirancev pod »Drugo« navaja samostojno podjetje in zaposlitev izven študentskega servisa (»delo na črno«) (grafikon 4).

Hipoteza 8: *Večina študentov ima povprečni mesečni prihodek do 300 EUR, se je potrdila.* 66,9 % študentov ima povprečni mesečni prihodek pod 300 EUR in 33,1 % nad 300 EUR. Največ anketirancev (31,3 %) ima povprečni mesečni prihodek nad 100 do 200 EUR (grafikon 5).

Hipoteza 9: *Strinjanje s trditvijo »Življenjski standard se mi je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS v letu 2012 poslabšal« ocenjujejo študentje z višjo povprečno oceno kakor dijaki, se je potrdila.* Povprečna ocena dijakov znaša 3,22, medtem ko povprečna ocena študentov znaša 3,51. Ukrepi vlade RS so negativno vplivali na življenjski standard obeh skupin, na študente bolj kakor dijake (tabela 3).

Hipoteza 10: *Strinjanje s trditvijo »Po sprejetju varčevalni ukrepov vlade RS se mi je povprečni mesečni prihodek (štipendija, žepnina, ipd.) znižal« ocenjujejo študentje z višjo povprečno oceno kakor dijaki, se je ovrgla.* Pričakovala sem, da študentje zaradi višjega mesečnega prihodka, večje samostojnosti in višjih izdatkov čutijo večji negativen vpliv ukrepov na prihodek kakor dijaki. Povprečna ocena dijakov znaša 3,66, ocena študentov pa 3,29 (tabela 3).

Hipoteza 11: *Strinjanje s trditvijo »Privoščim si lahko manj kot v letu 2011« ocenjujejo študentje z višjo povprečno oceno kakor dijaki, se je potrdila.* Študentje strinjanje s to trditvijo ocenjujejo s povprečno oceno 3,66, dijaki pa z oceno 3,57. Kljub višji povprečni oceni študentov pa je treba poudariti, da so razlike med ocenama razmeroma majhne (tabela 3).

9. PREDLOGI

Po raziskovanju sem nalogo zaključila s predlogi, kako zmanjšati negativne vplive varčevalnih ukrepov vlade RS na življenjski standard dijakov in študentov. Da bi se življenjski standard obeh skupin izboljšal, bi se morali zmanjšati izdatki ali povečati prihodki dijakov in študentov. K temu lahko pripomore vlada ali pa dijaki in študentje sami.

Predlagam, da vlada ponovno uvede subvencije za bivanje študentov pri zasebnikih. Finance za subvencije lahko pridobi z organiziranjem dobrodelnih koncertov, ki bi jih organizirali študentski domovi.

Dijaki in študenti imajo z letom 2014 možnost kombiniranja štipendij. Predlagam jim, da to možnost izkoristijo in si zagotovijo višje prihodke. Prav tako jih pozivam, da prosti čas, ki ga ne izkoriščajo za športne dejavnosti, študij ali druženje s prijatelji, namenijo delu preko študentskega servisa, ki jim bo prav tako prinesel višje prihodke. Tistim, ki se v šolo vozijo z avtomobilom, predlagam, da izberejo cenejše prevozno sredstvo, ali se na spletnem portalu Prevozi.org pozanimajo o skupnem prevozu, ki jim bo zmanjšal stroške potovanja. Na krajših razdaljah naj uporabijo kolo ali preprosto gredo peš, na daljših pa jim bodo avtobusi in vlaki predstavljali cenejši prevoz v šolo (Ne pozabimo: vlada je uvedla splošno pravico do subvencije mestnega in/ali železniškega potniškega prevoza za vse dijake in študente!).

Nalogo zaključujem s še nekaj primeri študentov, ki so javnosti predstavili svoje mnenje o študiju. Podatki so iz leta 2013 in so povzeti po spletni strani: <http://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/student-tilen-ce-zmanjka-denarja-mi-pomagajo-starsi> (Povzeto dne 2.2.2014 ob 11.40).

Študent Janez (elektrotehnika): na predavanja se vsak dan vozi od doma, saj je vožnja zaradi subvencije zelo ugodna. Mesečno plača 25 EUR na relaciji Tržič-Ljubljana. Lani

je ta znesek znašal nekaj čez 100 EUR. Edino, kar ga moti pri vsakodnevnih vožnjah, je čas na avtobusu, vendar to odtehta stroškovno manj ugodno bivanje v Ljubljani. Poletja običajno preživi delovno, saj si želi zagotoviti finančno stabilnost, k čemur pa pripomore tudi štipendija.

Študent Leon (akademija za glasbo): biva v stanovanju s prijatelji. Finančno stanje mu dopušča počitek namesto dela, prav tako prejema štipendijo. Na študij se pripelje s prijatelji, s katerimi si deli stroške prevoza.

10. DRUŽBENA ODGOVORNOST

Z raziskovalno nalogo sem želela vplive na življenjski standard dijakov in študentov, ki jih je vlada prinesla s sprejetimi varčevalnimi ukrepi. Da bi Slovenijo rešila finančne in gospodarske krize, je vlada Republike Slovenije sprejela določene ukrepe, pri tem pa predvidevala, kako bo to vplivalo na prebivalstvo. S pomočjo naloge bo lahko ugotovila, ali so se predvidevanja uresničila, kje in kako se lahko negativni vplivi zmanjšajo in tako izboljša zadovoljstvo prebivalcev, kar je ena izmed glavnih dejavnikov, ki jih država mora upoštevati.

Država je dolžna prebivalcem omogočiti čim boljši življenjski standard, torej se mora soočiti tudi z negativnimi posledicami, ki so jih prinesli varčevalni ukrepi. Naloga je pokazala, da so posledice vidne v poslabšanem življenjskem standard dijakov in študentov, torej sklepam, da se negativni vplivi kažejo tudi pri življenjskem standardu ostalih generacijskih skupin.

11. SKLEP

Vlada RS je v letih 2012 in 2013 sprejela varčevalne ukrepe, ki so zadevali tudi dijake in študente:

- Zvišala je koncesijsko dajatev, ki jo obračunavajo posredniki študentskega dela.
- Znižala je študentsko olajšavo, ki pripada prebivalcu, ki se izobražuje in ima status študenta oziroma dijaka.
- Ukinila je dodatek k Zoisovi štipendiji glede na dohodek v družini štipendista, vendar v letu 2013 zvišala osnovno višino štipendije.
- Ukinila je državne štipendije za mladoletne dijake, vendar jih z letom 2013 ponovno omogočila. Prav tako je uvedla nove štipendije ter omogočila kombiniranje štipendij z letom 2014.
- Ukinila je subvencijo šolske malice za vse dijake (subvencija dodeljena le tistim, ki živijo v družini z nizkim prihodkom).
- Ponudnikom študentske prehrane je omogočila, da so zvišali cene študentskih obrokov. Prav tako je omejila število subvencij na mesec na število delovnih dni. Omejila je tudi čas izkoriščanja subvencij prehrane (od 8.00 do 20.00 ure).
- Zvišala je cene subvencioniranih mesečnih vozovnic ter uvedla možnost nakupa polletne in letne subvencionirane vozovnice.
- Ukinila je dodatek za prevoz do kraja študija zaradi uveljavitve splošne pravice do subvencije mestnega in/ali železniškega prevoza za vse dijake in študente.
- Ukinila je subvencije za bivanje študentov pri zasebnikih na območju Univerze v Mariboru.
- Uvedla je spremembe glede izplačila otroškega dodatka.

Z omenjenimi ukrepi je vplivala na življenjski standard obeh skupin. Ta je povezan tudi z njihovim mesečnim prihodkom, prihranki, kupno močjo, zadovoljstvom z življenjem, itd. Pri obeh skupinah sem naredila kvantitativno raziskavo, v kateri sem uporabila enaka vprašanja, s katerimi lahko primerjam vplive ukrepov vlade RS na življenjski standard obeh skupin. Razmerje anketirancev po regijah je ustrezalo razmerju celotnega prebivalstva po regijah v Sloveniji.

Prejemnike štipendije sestavlja 28,9 % študentov in 19,4 % dijakov. Glavni vir mesečnega prihodka dijakov so darila v denarju od ožjih družinskih članov, medtem ko glavni vir prihodka študentom predstavlja študentsko delo. Preko študentskega servisa mesečno prejema zaslužek 15,6 % dijakov in 30,7 % študentov.

Različni viri prinašajo dijakom in študentom različne višine mesečnega prihodka. Največ dijakov (36,7 %) ima povprečni mesečni prihodek do 50 EUR, največ študentov (31,3 %) pa nad 100 do 200 EUR. Študentje imajo višji povprečni mesečni prihodek kakor dijaki, saj je tudi zaslužek preko študentskega dela običajno višji od štipendij oziroma žepnin.

Osebni povprečni mesečni prihodek obeh skupin se je po sprejetju varčevalnih ukrepov znižal. Zaradi nižjega mesečnega prihodka in višjih izdatkov anketiranci prihranijo manj denarja, kot v letu 2011. Prav tako se jim je znižala kupna moč in si tako lahko privoščijo manj.

Zaradi zgoraj omenjenih vplivov so se morali dijaki in študenti odpovedati tudi nekaterim dobrinam in storitvam. Pri obeh skupina je najpogostejša dobrina, ki so se ji morali odpovedati, potovanje. Med pogostimi odgovori so še zabave, oblačila in osebni avtomobil. Kajenju se je moralo odpovedati več dijakov (6,3 %) kot študentov (4,9 %). Varčevalni ukrepi so vplivali na šolsko malico dijakov kot tudi na študentska kosila študentov, zato je presenetljivo, da je delež študentov, ki so se odpovedali študentski prehrani, veliko nižji v primerjavi z dijaki. Treba pa je upoštevati, da so ukrepi dijakom ukinili univerzalno subvencijo malice za vse dijakke, študentom pa zvišali ceno obrokov pri nekaterih ponudnikih ter omejili število subvencij na mesec. Sklepam, da je nekaterim dijakom finančno bolj ustrezalo, da se odpovejo šolski malici ter obrok prinesejo od doma ali ga kupijo po nižji ceni v okoliških trgovinah, pekarnah, ipd. Študentom se zvišanje cen obrokov ni zdelo pretirano oziroma jim je finančno še vedno bolj ustrezalo prehranjevanje preko študentskih bonov (način subvencioniranja študentske prehrane).

67,3 % dijakov in 76 % študentov je po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS začelo s svojim prihodkom razporejati bolj pazljivo. Od tega je 23,2 % študentov in 13,8 % dijakov prejemnikov štipendije.

Ukrepi so vplivali tudi na življenjske navade. Študentje so začeli redkeje obiskovati gostinske lokale.

Posledično je zadovoljstvo s svojim življenjem pri obeh skupinah manjše. Njihov povprečni mesečni prihodek se je znižal, kupna moč se je zmanjšala, količina prihrankov je manjša, izdatki so višji, odpovedati so se morali nekaterim dobrinam in storitvam, začeli redkeje obiskovati gostinske lokale. S svojim življenjem so manj zadovoljni kakor v letu 2011, zato tudi ocenjujejo, da se jim je življenjski standard po sprejetju varčevalnih ukrepov poslabšal.

12. VIRI IN LITERATURA

Strokovna literatura:

- ✚ Hrovatin, Nevenka. (2010). *Razvojne poti slovenskega gospodarstva*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Raziskovalna naloga:

- ✚ http://www.zpm-mb.si/attachments/sl/1199/SS_Ekonomija_Drzava_varcuje_vpliv_varcevalnih.pdf

Uradni listi:

- ✚ Uradni list Republike Slovenije. (2012). Letnik 2012. Št. 55.
✚ Uradni list Republike Slovenije. (2013). Letnik 2013. Št. 39.
✚ Uradni list Republike Slovenije. (2013). Letnik 2013. Št. 69.

Spletne strani²⁴:

- ✚ <http://druzboslovnerazprave.org/clanek/pdf/1991/12/1/>
✚ http://www.vlada.si/teme_in_projekti/varcevanje/studentje/
✚ https://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=6522/Novosti,_ki_jih_ZUJF_prina%9Aa_za_%
✚ <http://www.studentska-org.si/dokumenti/SOSPredlogZstip.pdf>
✚ http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_pedsolsko_vzgojo_in_osnovno_solstvo/prehrana/
✚ <http://regionalobala.si/novica/poletje-brez-studentskih-bonov>
✚ http://www.stara.soup.si/prehrana/subv_stud_prehrana/vse_o_ssp
✚ http://www.mddsz.gov.si/si/uveljavljanje_pravic/nova_socialna_zakonodaja/subvencija_prevoza_za_dijake_in_studente/
✚ <http://soup.si/sl/novice/2012/09/20/subvencionirani-prevozi-za-dijake-in-%C5%A1tudente>
✚ <http://www.delo.si/gospodarstvo/finance/davki-v-2013-slabse-za-bogate-in-studente.html>
✚ https://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=6522/Novosti,_ki_jih_ZUJF_prina%9Aa_za_%9Atudente

²⁴ Uporabljene med 20.12.2013 in 7.2.2014.

- <http://ssum.um.si/2014/01/v-veljavi-nov-zakon-o-stipendiranju/>
- http://www.racunovodja.com/clanki.asp?clanek=7568/Spremembe_socialne_zakonodaje_od_1._1._2014_ter_1._9._2014
- http://www.sers.si/index.php?option=com_content&view=article&id=420%3Asubvencionirana-olska-malica-spremembe-s-1-2-2013&catid=22&Itemid=8
- <http://www.studentska-prehrana.si/Pages/News.aspx>
- <http://www.mojaobcina.si/ljubljana/novice/solstvo/visoko-solstvo/drazji-obroki-za-studente.html>
- <http://www.ung.si/sl/studij/studentski-vodnik/prevozi/>
- http://www.mzip.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/article/771/7478/93306e988af76b67aeedaa09ea342892/
- http://subvencije.ijpp.si/portal/1&cat=3&type=2&news_id=54
- <http://www.studentska-org.si/novice/studenti-pozor-kaj-prinasa-predlog-zakona-o-visokem-solstvu>
- <http://www.studentska-org.si/novice/subvencije-za-bivanje-pri-zasebnikih-ostajajo>
- <http://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/student-tilen-ce-zmanjka-denarja-mi-pomagajo-starsi>
- http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=6028
- http://www.stat.si/letopis/2013/30_13/30-06-13.html

Ankete:

- <http://www.mojaanketa.si/anketa/423215822/>
- <http://www.mojaanketa.si/anketa/264771603/>

13. PRILOGA: VPRAŠALNIK

Izvajam raziskavo o vplivu varčevalnih ukrepov vlade Republike Slovenije na življenjski standard študentov v Sloveniji (vlada je v letu 2012 zvišala koncesijsko dajatev, ukinila

dodatek k Zoisovi štipendiji glede na dohodek v družini štipendista, itd.). Prosim, da mi odgovorite na par kratkih vprašanj, saj mi boste tako zelo pomagali. Že vnaprej se vam zahvaljujem za sodelovanje.

Na začetku vas prosim, da odgovorite na nekaj splošnih vprašanj, ki jih potrebujem le za statistično analizo.

SPOL:

- ☐ Moški
- ☐ Ženska

MOJI PRIHODKI (označite vse prihodke):

- ☐ Štipendija
- ☐ Žepnina
- ☐ Darila v denarju od starih staršev, tet, stricev, starejših bratov, sester ipd.
- ☐ Zaslужek za delo preko študentskega servisa
- ☐ Drugo _____

STAROST:

- ☐ 20 let
- ☐ 21 let
- ☐ 22 let
- ☐ 23 let
- ☐ 24 let

LETO ZAČETKA ŠTUDIJA:

- ☐ 2008
- ☐ 2009
- ☐ 2010
- ☐ 2011

MOJI POVPREČNI MESEČNI PRIHODKI SE GIBLJEJO (označi en odgovor):

- ☐ Do 100 EUR
- ☐ Nad 100 do 200 EUR
- ☐ Nad 200 do 300 EUR
- ☐ Nad 300 do 400 EUR
- ☐ Nad 400 do 500 EUR
- ☐ Nad 500 do 600 EUR
- ☐ Nad 600 EUR

REGIJA ŠOLANJA:

- ☐ Dolenjska
- ☐ Gorenjska
- ☐ Goriška
- ☐ Koroška
- ☐ Notranjska
- ☐ Obala in Kras
- ☐ Osrednja Slovenija
- ☐ Podravje
- ☐ Pomurje
- ☐ Posavje
- ☐ Savinjska
- ☐ Zasavje

1. Ali po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade RS z vašim prihodkom razporejate bolj pazljivo? Ustrezno obkrožite.

☐ Da.

☐ Ne.

2. V nadaljevanju vas prosim, da na lestvici od 1 do 5 skušate oceniti, v kolikšni meri se strinjate z danimi trditvami. Ocena "1" pomeni, da se s trditvijo sploh ne strinjate, ocena "5" pomeni, da se s trditvijo popolnoma strinjate.

	1 – sploh se ne strinjam	2 – se ne strinjam	3 – niti se ne strinjam niti se strinjam	4 – se strinjam	5 – popolnoma se strinjam
Moj osebni povprečni mesečni prihodek (štipendija, žepnina ipd.) se je po sprejetju varčevalnih ukrepov v letu 2012 znižal.					
Prihranim več denarja kot v letu 2011.					
Privoščim si lahko manj					

kot v letu 2011.					
Po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 pričakujejo starši, da več svojih izdatkov pokrijem iz štipendije oziroma žepnine.					
V primerjavi z lanskim letom redkeje obiskujem gostinske lokale.					
S svojim življenjem sem po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade v letu 2012 manj zadovoljen/na.					
Življenjski standard se mi je po sprejetju varčevalnih					

ukrepov vlade v letu 2012 poslabšal.					
--	--	--	--	--	--

3. Ali ste se po sprejetju varčevalnih ukrepov vlade Republike Slovenije morali kdaj odpovedati naslednjim izdelkom oziroma storitvam? Ustrezno obkrožite (možnih več odgovorov).

☐ Sladkarije (priboljški).	☐ Kajenje.
☐ Potovanje.	☐ Zabave.
☐ Kino.	☐ Študentsko kosilo.
☐ Športne aktivnosti.	☐ Prevoz v šolo.
☐ Osebni avtomobil.	☐ Revije.
☐ Osebni računalnik.	☐ Oblačila.
☐ Drugo: _____	☐ Ničemur se nisem rabil/a odpovedati.